

Jedinstvena atrakcija opštine Novi Bečeј je Muzej Žeravica u Novom Miloševu, koji obavezno treba posetiti. Tamo se nalazi jedina zbirka starih traktora i parnih mašina, vršalica i stacionarnih motora, kombajna, poljoprivredne opreme i starih zanata, na Balkanu, koji oslikavaju istoriju tehničkog razvoja reflektovanog na razvoj poljoprivrede i privrede uopšte, tokom XIX i XX veka.

Jedan od razloga posete ovako bogatoj zbirci je i njen kustos, harizmatična **Ivana Zec**, koja punih deset godina posvećeno istražuje i posetioce sa velikom ljubavlju vodi kroz period razvoja prvih mašina na parni pogon koje su zamenile ručnu proizvodnju i temeljno uticale na političke i društvene sisteme.

Vlasnik Muzeja, **Ćedomir Žeravica** je ljubav prema kolekcionarstvu nasledio od oca **Milivoja**

, začetnika prve zbirke traktora. Porodici Žeravica je posle Drugog svetskog rata dva puta konfiskovana imovina, među kojom se nalazio i traktor. Mnogo godina kasnije, Milivoje je listajući porodični album, na jednoj fotografiji prepoznao sebe, dečaka od 4 - 5 godina, kako sedi na traktoru

Fordson 10-20 HP iz 1924

. Što iz inata, što iz nostalгије, rešio je da taj traktor vrati u domaćinstvo, u to vreme uveliko prevaziđen i neupotrebljiv. Posle par meseci uspeo je da pronađe jedan. Ugovorio je kupovinu i kada je došao da preuzme traktor u istom dvorištu je zatekao još nekolicinu iz tog peiroda, na gvozdenim točkovima i van upotrebe. Na predlog tadašnjem vlasniku da ih otkupi, rečeno mu je da su svi namenjeni prodaji u inostranstvu. To se dešava 1978. godine, kada su se uveliko iz zemlje, za strane kolezionare, iznosili rariteti. Od tada Milivoje će, koliko su to finansije dozvoljavale, sve što pripada prošlom vremenu i rezultat je tehničkog napretka, otkupljivati i čuvati. Prvih 20 traktora, nabavljenih od strane Milivoja Žeravice čine nukleus današnje zbirke ovog Muzeja.

Nova - staru postavku Muzeja, iako je nepopularno govoriti o broju koja je ovde promenljiva kategorija, čini veličanstvena zbirka traktora, parnih mašina, vršilica, smeštena na površini od 3.500 m² od toga 1.600 natkrivenog. Radi što bolje zaštite mašina, od kojih neke stoje napolju, pranirana je izgradnja još jedne hale.

Najznačajnije mesto u Muzeju zauzima zbirka od 175 traktora. Najstariji među njima, sačuvan u Srbiji, je američki „Hart-parr“, model 30 iz 1920. godine, koji ove godine slavi jedan vek.

- Naš ljubimac je u odličnom stanju, što će biti demonstrirano druge subote septembra, na našoj manifestaciji „Zalazak u svitanje“, svojevrsnoj godišnjoj prezentaciji na kojoj posetioci svašta mogu da vide, ali i da aktivno učestvuju. Planiramo da sa „Hart-parr“-om

organizujemo oranje, takođe i predavanja. Do sada smo prikazivali vršidbu. Mašine smo palili ujutru jer im treba nekoliko sati da postignu radnu temperaturu i pritisak. Za tu priliku već tokom leta pripremamo žito koje vezujemo u snopove. Svake godine organizujemo i defile 30 - 50 old tajmera, u kojem učestvuju i vozila kojom je tokom prethodne godine upotpunjena naša zbirka. Automobile voze naši radnici, a gosti mogu da se provozaju na traktorima - kaže Ivana Zec.

U muzeju su najbrojniji traktori (njih 20) austrijskog „Steyr“-a, a od domaćih od IMR Zadrugar 50/1 - Landini i IMR Zadrugar 50/A iz 1961, stariji je, izuzetno očuvan „**Zadrugar Dizel iz 1959. godine**

, takođe proizведен u Industriji motora Rakovica.

Pored traktora u muzejskom prostoru se čuva devet parnih mašina. Najveća je nemačke proizvodnje Epple & Buxbaum iz 1925., koja je pripadala **porodici Dunderski**. Najbrojnije su parne mašine mađarskog proizvođača Hofherr Schrantz Clayton Shuttleworth „A“, a najstarija engleska Ruston, Proctor & Co. prizvedena 28. februara 1884. godine. Ovoj mašini je prošle godine proslavljen 135 rođendan. Iako joj „malo fali“ da se vrati u radni pogon, određena joj je zaslužena penzija.

Većina mašina u Muzeju je u pogonu, zahvaljujući gospodinu Čedomiru Žeravici i grupi majstora koji se o njima brinu.

Na galeriji Muzeja Žeravica izloženi su eksponati vezani za stare zanate i radionice poput stolarske, kolarske, mašinbravarske, krojačke, obućarske, šeširdžijske, sajdžijske, berberske, sodadžijske, kovačke, sa više od desetine predmeta koji dočaravaju način rada i života u prošlim vremenima. Mogu se videti komadi starog nameštaja, muzičkih instrumenata, pisačih mašina, dečjih kolica, igračaka.

Godine 2018. u okviru Muzeja Žeravica otvorena je stalna postavka pod imenom **Popov - Duško Popov**

, posvećena dvostrukom agentu, koji je uticao na ishod Drugog svetskog rada i koji je bio inspiracija Ijanu Flemingu za lik Džejmsa Bonda. Porodična kuća koja danas pripada porodici Žeravica, podigao je Duškov deda, mesto je odrastanja budućeg vrsnog agenta i plejboja.

Novi prostor, u vlasništvu **Fondacije Ranko Žeravica** osnovane 2016. godine, uskoro bi trebao da dobije velikan jugoslovenske košarke, stric vlasnika Muzeja Žeravica - Ranko Žeravica. U sastavu Muzeja planirano je mnoštvo sadržaja: osim muzejske postavke, natkriven košarkaški teren, svlačionice, tereni za basket, gostionica itd. Otvaranja muzeja za sada su podržali samo Sekretarijat za privredu i turizam i Opština Novi Bečeј, koja je i vlasnik parcele.

- Ukoliko se sprovede planirano, 28. oktobra trebalo bi da prisustvujemo njegovom otvaranju. Nama je važno da to bude na petogodišnjicu njegove smrti, ali i 50 godina od kada je reprezentacija SFRJ osvojila prvo svetsko zlato (Ljubljana) i 40 godina od osvajanja oslimpijskog zlata (Moskva), sa Rankom Žeravicom na čelu reprezentacije - rekla je Ivana Zec.

